

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Häkkinen, Reija

Title: Tiimi & Työnantaja -projektikurssi osana oman osaamisen tunnistamista ja kehittämistä

Year: 2020

Version: Published version

Copyright: © Koulutuksen tutkimuslaitos ja kirjoittajat, 2020

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Häkkinen, R. (2020). Tiimi & Työnantaja -projektikurssi osana oman osaamisen tunnistamista ja kehittämistä. In A. Virtanen, J. Helin, & P. Tynjälä (Eds.), *Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa* (pp. 164-167). Koulutuksen tutkimuslaitos.

ti olisi yksi tapa toteuttaa esimerkiksi kurssin harjoitustyö ja se sitoisi samalla osallistujamäärän kurssin suorittajiin. Vapaa verkoston laajeneminen ulospäin ja osallistujien vapaaehtoinen aktiivisuus jäisi toteutumatta. Haasteena on siis Student Science -konseptin opinnollistaminen, eli kuinka tuottaa sen kautta opiskelijalle opintopisteitä ja korkeakoululle opinnoissaan eteneviä opiskelijoita.

Vaikka Student Science -konseptin pääasiat (mm. kansalaisaktiivisuus, osaamisen ja teknologian yleinen taso, tarjolla olevat valmiit sovellukset) vahvistuvat jatkuvasti, niin toistaiseksi on ollut vaikea löytää erityisesti korkeakouluopiskelijoille soveltuvia tutkimuksen kohteita. Tästä huolimatta on syytä pitää konsepti mielessä ja tarkkailla mahdollisia tutkimuksen kohteita. Onnistuessaan Student Science voi tuottaa merkittävää uutta tietoa, opiskelijoille uuden oppimista ja voimaantumisen tunnetta sekä korkeakoululle positiivista julkisuutta.

LÄHTEITÄ

- 1 Sawyer, R.K., Greeno, J. G. (2009). Situativity and Learning. Teoksessa P. Robbins & M. Aydede (toim.), *Cambridge handbook of situated cognition* (s. 347–367). Cambridge University Press.
- 2 Scribner, S. (1997). Studying working intelligence. Teoksessa E. Tobach, R. J. Falmange, M. B. Parlee, L. M. W. Martin, & A. S. Kapelman (toim.), *Mind and social practice: Selected writings of Sylvia Scribner* (s. 338–366). Cambridge University Press.
- 3 Martin, L. (2015). The Promise of the Maker Movement for Education. *Journal of Pre-College Engineering Education Research (J-PEER)*, 5(1).
- 4 Tieteen termipankki (5.3.2020). Avoin tiede:kansalaistiede. https://tieteentermipankki.fi/wiki/Avoin_tiede:kansalaistiede
- 5 Student Citizen Science online challenge. (5.3.2020). European Citizen Science Association. <https://ecsa.citizen-science.net/student-citizen-science-challenge/about-the-student-challenge>

5.2.2 Tiimi & Työnantaja -projekti kurssi osana oman osaamisen tunnistamista ja kehittämistä

Reija Häkkinen
Jyväskylän yliopisto

Tausta ja toteutus

Yliopisto-opiskelijoille syntyy tutkintojen kautta ala-kohtaista substanssiosaamista. Nykyajan moninaistuva työelämä vaatii valmistuvilta oman osaamisen ja siihen liittyvien mahdollisuuksien tunnistamista myös oman substanssin ulkopuolelta, ja sen tarjoamista erilaisissa muodoissa erilaisille työnantajille. Aarresaari-verkoston vuosittaisen uraseurantakyselyn tuloksista ilmeni viisi vuotta sitten, etteivät opiskelijat kokeneet saaneensa riittäviä työelämävalmiuksia tutkintonsa kautta, vaikka tilanne olikin parantunut aikaisemmasta. Kehitettävää olisi vuoden 2017 maisteri- ja tohtoriseurannan mukaan edelleen esimerkiksi neuvottelutaidoissa, stressinsietokyvyssä ja organisointi- sekä koordinoititaidoissa¹. Vuosien 2017–2019 maisteriseurannan mukaan painotus on vastauksissa siirtynyt puolestaan kykyyn oppia ja omaksua uutta sekä itseohjautuvuuteen/ oma-aloitteisuuteen, ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitoihin sekä stressinsietokykyyn². Taidot koetaan opiskelijoiden näkökulmasta tärkeinä, mutta niiden ei koeta kehittyvän riittävästi yliopisto-opintojen aikana.

Opiskelijat ovat pitkään mieltäneet työharjoittelun ainoana mahdollisena tapana kehittää työelämäosaamistaan yliopisto-opintojen aikana³. Työelämävalmiuksien kehittymistä voidaan kuitenkin tukea myös erilaisten pedagogisten ratkaisujen kautta³. Projektioppiminen on yksi keino, jossa opiskelijat saavat realistisia kokemuksia substanssilähtöisen tiedon soveltamisesta oikeiden organisaatioiden haasteisiin⁴ ja oppivat hyödyntämään kokemuksiaan sekä osaamistaan monipuolisesti. Tällainen tilannesidonnainen oppiminen

auttaa opiskelijoita kytkemään teoriaa todellisen elämän ongelmiin.⁵ Jyväskylän yliopiston (JYU) työelämäpalvelut on tarjonnut vuodesta 2011 Tiimi & Työnantaja (Team & Client) -monitieteistä työelämäprojektikurssia opiskelijoille helpottamaan teorian tiedon integroitumista käytäntöön, mahdollistamaan verkostoitumista yliopiston ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden ja eri alojen asiantuntijoiden kanssa sekä auttamaan oman osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa jo opiskeluaikana. Kurssin perustoteutus on 3 kuukauden pituinen, luentoläsnäöloihin, itsenäiseen työskentelyyn ja tiimivalmentajatapaamisiin perustuva kokonaisuus, josta opiskelijat saavat työmäärästään riippuen 3–5 opintopistettä. Opintojakso on suunnattu kaikille Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijoille ja sitä tarjotaan opiskelijoille osana [Edu-Futura](#) -yhteistyötä.

Tavoitteina kursilla on opiskelijan oman osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen sekä teorian tiedon ja käytännön yhdistämisen lisäksi vahvan yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen kehittäminen alueen yritysten kanssa. Lisäksi kursilla halutaan mahdollistaa opiskelijoiden kautta löytyvän uusimman monialaisen tutkimustiedon luova ja monipuolinen hyödyntäminen yrityksissä. Asiantuntijuuden kehittyminen on tärkeimpiä asiakastoimeksiantoihin liittyviä opiskelijakokemuksia, mutta kuten muissakin tutkimuksissa on todettu, se uhkaa jäädä näkymättömiin, koska se on usein informaalia ja satunnaista⁵. Kurssilla järjestetään opiskelijoille mahdollisuuksia peilata omaa osaamistaan ja asiantuntijuuttaan sekä itsereflektion, toistensa, asiakkaan palautteen että tiimivalmentajan palautteen kautta. Opintojakson suotuisana lopputulemana opiskelijalla on lähtötilannetta paremmat valmiudet hyödyntää omaa osaamistaan monipuolisesti erilaisissa työtehtävissä ja hahmottaa osaamisen hyödyntämisen mahdollisuuksia myös oman alan ulkopuolelta. Käy-

tännön kokemuksen kautta projektikurssilaiset oppivat myös asettamaan projekteille tavoitteita, laatimaan projektisuunnitelmia, arvioimaan ajankäyttöään ja tehtävien työmääriä, sekä vuorovaikuttamaan monitieteisessä tiimissä, jossa toisen osapuolen ymmärtäminen ei aina ole aivan yksinkertaista sekä lisäksi esittelemään projektin tuloksia sekä asiakkaille että vertaisryhmälle.

Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa -hankkeessa kehitettiin Tiimi & Työnantaja -työelämäprojektikurssin monialaisten opiskelijatiimien vuorovaiku-

tuksen tukemista ja oman osaamisen hyödyntämisen vahvistamista opiskelijoiden suunnitelmassa ja toteuttaessa asiakastoimeksiantoja. Erityisesti kiinnitettiin huomiota opiskelijoiden

oman osaamisen tunnistamiseen sekä sen rohkeaan ja luovaan hyödyntämiseen, jotka ovat olennaisia oppimiskokemuksia monitieteisessä työelämäprojektissa⁶. Lisäksi selkeytettiin kurssin soveltuvuutta osana eri tiedekuntien opinto-ohjelmia, edistettiin digitaalisten verkko-opetusmenetelmien käyttöönottoa sekä kehitettiin kurssin laadullista arviointia.

Kokemukset

Projektikurssin kehittäminen käynnistettiin tiedekuntakierroksella, jonka aikana keskusteltiin Tiimi & Työnantaja -kurssin sisällöstä ja mietittiin kurssin hyödyllisyyttä eri tiedekuntien opiskelijoille. Tiedekuntakierrosten aikana käydyissä keskusteluissa tuli ilmi, ettei kurssi ole tunnettu kaikkien tiedekuntien henkilöstön ja opiskelijoiden keskuudessa. Se haluttiinkin sisällyttää usein myös tiedekuntien uusiin opetussuunnitelmiin esimerkiksi vaihtoehtoisena jollekin tiedekunnan omalle projektikurssille. Kurssin prosessia ja opiskelijoiden oppimiskokemuksia on kuvattu tarkemmin Yrittäjyyskasvuspäivien 2019 julkaisun artikkelissa⁷.

Tiimi & Työnantaja -projektikurssissa yhdistyvät työelämäosaaminen ja monitieteisyys

Vaikka opiskelijat kokevat, että heidän työelämäaitonsa kehittyvät kurssin aikana^{6,7}, eivät he ole kurssia aloittaessaan riittävän tietoisia siitä, että se on mahdollista. Tämä seikka vaatii jatkossa vielä lisää kehittämistä. Uraseurantakyselyiden vastauksissa aikaisempina vuosina opiskelijat ovat tuoneet esille, ettei heille ole ylipääntään tarjottu sellaisia kursseja, joilla he olisivat voineet työelämätaitojaan kehittää. Tämän havainnon kautta päädyttiin hankkeessa myös selvittämään tietoisuutta kurssista JYU:n eri tiedekunnista.

Tiedekuntien kanssa aloitettiin hankekauden aikana myös OPS-työ, jossa tavoitteena oli sekä sanoittaa työelämäosaamista auki tiedekuntien omilta substanssikursseilta, että varmistaa tiedekunnan opiskelijoille riittävät mahdollisuudet osallistua yleisiä työelämä- ja yrittäjyystaitoja kehittäviin monitieteisiin kursseihin ja toteutuksiin. Vuorovaikutuksen kautta haluttiin myös auttaa tiedekuntien edustajia ymmärtämään entistä paremmin, minkälaista osaamista ja mahdollisuuksia työelämä- ja yrittäjyystaitoja opettavien kurssien kautta opiskelijoille syntyy. Työelämäpedagogiikkaan liittyvän ymmärryksen jakamiseksi järjestettiin spin-offina keväällä 2019 myös Työelämä- ja yrittäjyysvalmiudet OPSeissa -tapahtuma.

Tiimi & Työnantaja -kurssin digitaalista toteutusta lähdettiin kehittämään yhdessä Jyväskylän avoimen yliopiston, kauppakorkeakoulun ja IT-tiedekunnan kanssa osana projektimoduulia. Perustoteutuksen rinnalle kehitetään yhteistyössä JYU:n avoimen yliopiston kanssa myös lähes kokonaan verkkototeutukseen perustuva versio, jossa myös tiimivalmentajatapaamisia viedään verkkoon. Käytännössä tätä verkkototeutusta versiota päästiin kokeilemaan jo kesällä 2020 koronapandemiasta johtuen ja kesäkurssin opiskelijoilta pyydettiin kurssin päätteeksi palautetta heidän

kokemuksistaan kokonaan verkkototeutteisesta projektikurssista, mutta palautetta ei ehditty vielä kirjan ilmestymiseen mennessä saada.

Kurssin laadulliseksi arvioimiseksi testattiin kurssin aloituskyselyä, jossa opiskelijoilta tiedusteltiin, minkälaisia mielikuvia heillä oli siitä, mitä he kurssin aikana tulisivat oppimaan ja mitä taitoja tulisivat kurssin aikana kehittämään. Vertaamalla näitä kurssin päättymisen yhteydessä tehtävään kyselyyn saatiin aikaisempaa parempaa kuvaa sekä opiskelijoiden odotuksista että kokemuksista sekä niiden välisestä yhteydestä. Kurssin aikana opiskelijat ovat aina päässeet sanoittamaan oppimaansa viimeistään kurssin lopussa pakolliseen itse-reflektiiviseen kurssipalautteeseen vastatessaan. Opiskelijapalautetta tarkasteltaessa huomattiin, että opiskelijat kokevat Tiimi & Työnantaja -kurssin aikana kehittäväänsä työelämätaitoihin liittyvää osaamistaan monipuolisesti¹. Samansuuntaisia tuloksia kurssin osallistujien kokemuksista on saatu muissakin tutkimuksissa⁶.

Mitä opimme?

Kehittämistarpeet laajenivat hankkeen edetessä

Kurssia on toteutettu samansisältöisenä jo vuodesta 2011, mutta monipuoliset projektit ja monitieteiset tiimit haastavat sen jatkuvaan kehittämiseen palautteen ja kokemusten myötä. Vaikka projektit mahdollistavat opiskelijoiden osaamisen monipuolisen hyödyntämisen, eivät he aina itse osaa tunnistaa mahdollisuuksiin tai rohkene ehdottaa muutoksia alustaviin projektitoimeksiantoihin, vaikka saavat siihen ohjausta kurssin alussa. Kurssipalautteen mukaan opiskelijat kuitenkin kokevat saavansa kurssilla muun muassa rohkeutta ilmaista itseään ja tuoda ajatuksiaan julki Tiedekuntakerrosten avulla onnistuttiin lisäämään

Kurssin kasvokkaisesta markkinoinnista on opiskelijarajapinnassa työskentelevälle henkilöstölle yllättävän paljon hyötyä kurssin tunnettuuden näkökulmasta

henkilöstön tietoisuutta ja ymmärrystä työelämä- ja yrittäjyyskurssin merkityksestä opiskelijoille. Tätä kautta pystyttiin myös yhteistyössä tiedekuntien kanssa pohtimaan kurssin merkitystä osana JYU:n muuta projektikurssitarjontaa, sekä löytämään oikeita markkinointikanavia sekä tapoja viestiä kurssista eri tiedekuntien opiskelijoille.

Tärkeätä vaikuttaisi olevan se, että opiskelijoita kursseille ohjaavalla henkilökunnalla olisi riittävästi tietoa myös yleisiä työelämä taitoja sisältävistä kursseista, jotta he osaisivat ohjata opiskelijoita tarpeen mukaan oikeille kursseille. Keskusteluissa tiedekuntien edustajien kanssa tuli usein ilmi, että Tiimi & Työnantaja -kurssin keskittyminen sekä tiimin jäsenten väliseen vuorovaikutukseen että yksittäisten tiimin jäsenten osaamisen tunnistamiseen ja kehittämiseen projekteissa ovat sellaisia osa-alueita, joita ei välttämättä pystytä huomioimaan tiedekuntien omissa projektitoteutuksissa.

Kurssin kehittämisen edetessä huomioitiin myös, että yritysten ja organisaatioiden kehittämistarpeet sijoittuvat välillä muihinkin ajankohtiin kuin vain kevääseen ja kesään. Tiimi & Työnantaja -kurssin toteutusta kokeiltiin myös jatkuvana toteutuksena yhtenä syksynä. Kokeilun myötä todettiin, että hallinnollisesti kurssi on niin suuritöinen, ettei kurssitoteutus ainakaan perinteisellä mallilla ole mahdollinen. Jatkuvat toteutukset saattavat olla mahdollisia tulevaisuudessa esimerkiksi verkkototeutuksen tai hankkeisiin liittyvien laajempien projektitoteutusten yhteydessä, kunhan konsepti saa riittävästi jalansijaa tiedekunnissa. Kesällä 2020 kurssilla kokeiltiin myös opiskelijälähtöisen idean kehittämisen tukemista ja kokeilua tullaan kehittämään edelleen JYU:ssa meneillään olevassa [FORTHem-hankkeessa](#). Hankkeen yhtenä osa-alueena ovat opiskelijälähtöiset vapaaehtoistyön projektit, joiden prosessi muistuttaa tässäkin julkaisussa kuvattua Student Science –mallia (ks. luku 5.2.1).

OPS-työn aikana tuli lisäksi esille, että paitsi opiskelijat, myös tiedekunnat tarvitsivat tietoa sekä työelämä-

ja yrittäjyystaitojen käsitteisiin liittyvistä asioista että menetelmistä ja keinoista, joilla niitä voidaan kehittää. Tulemme jatkamaan Tiimi & Työnantaja -kurssin integroimista osaksi tiedekuntien opetussuunnitelmia, joissa työelämäosaamisen rooli on aikaisempaa vahvempi. Tässä kurssissa yhdistyvät kaksi Jyväskylän yliopiston OPS-linjausten alakohtaa: työelämäosaaminen ja monitieteisyys. Kurssi on yksi merkittävä avaus opiskelijoiden työelämäosaamisen kehittämässä, ja sen mahdollisuuksien selvittämistä ja toteutusten moninaisuuden kehittämistä jatketaan.

LÄHTEITÄ

- 1 Kurlin, A., Suorsa, O., Carver, E., & Taulu, H. (2017). Yliopistojen maisteri- ja tohtoriseurantakyselyiden 2017 tulokset. Aarresaari, Yliopistojen työelämä- ja urapalveluiden verkosto.
- 2 Suorsa, O., & Sainio, J. (2020). *Osaamisesta yliopistojen maisteriseurantakyselyiden 2017–2019 pohjalta*. Aarresaari, Yliopistojen työelämä- ja urapalveluiden verkosto.
- 3 Virtanen, A., & Tynjälä, P. (2013). Kohti työelämä taitoja kehittävää yliopistopedagogiikkaa – opiskelijoiden näkökulma. *Yliopistopedagogiikka*, 20(2), 2–10
- 4 Heikkinen, J. (2017). *Conceptualizing the Role of Multidisciplinary and Student Perceptions of University-Industry Collaboration on Project-based Learning*. Väitöskirja. University of Jyväskylä. Jyväskylä Studies in Computing 264/2017. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7164-9>
- 5 Tynjälä, P., & Collin, K. (2000). Koulutuksen ja työelämän yhteistyö – pedagogisia näkökulmia. *Aikuiskasvatus*, 20(4), 293–305.
- 6 Malinen, R. (2016). *Yliopistosta työelämään. Kehitysprojekti yliopisto-opiskelijoiden työelämä taitojen ja asiantuntijuuden kartuttajana*. Aikuiskasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden laitos.
- 7 Häkkinen, R. (2019). Tiimi&Työnantaja -monitieteinen työelämäprojekti työelämäosaamisen kehittämälustana. Teoksessa T. Römer-Paakkanen, M. Suonpää, & A. Hermiö (toim.), *Yrittäjyyskasvatuksen kaari: lapsuudesta tulevaisuuden työhön* (s. 69–85). Haaga-Helium julkaisut, 12/2019. Haaga-Helium ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202002125198>